

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep.

0030 OSLO

Dato: 5. september 2012
Vår referanse: 12/091128
Saksbehandler: Rachel Husebø Chambenoit
Juridisk seksjon - Forsikringsavdelingen
Telefon: 22 24 17 18
E-post: rhc@spk.no
Deres dato: 29.06.2012
Deres referanse: 12/112 MAO

Høring – Dekning av rettskostnader etter nemndsuttalelser

Statens pensjonskasse (SPK) viser til Finansdepartementets (FINs) brev av 29. juni d.å. vedrørende ovennevnte.

Staten er selvassurandør og kjøper derfor verken yrkesskadeforsikring eller bilansvarsforsikring. Behandling av krav mot Staten om erstatning etter yrkesskadeforsikringsloven og bilansvarslova er lagt til SPK.

Høringsforslagets overordnede mål er å bidra til bedre rettsvern for forbrukerne i finansmarkedene. For å oppnå dette foreslås det å lovfeste en plikt for finansforetak som ikke etterlever nemndsuttalelser i forbrukerens favør, til å dekke forbrukerens rettskostnader for første instans, og eventuelt andre instans ved anke fra finansforetaket. Forslaget er et resultat av finanskriseutvalgets innstilling i sin utredning "Bedre rustet mot finanskriser" (NOU 2011:1).

En slik plikt eksisterer allerede for Finansklagenemndas medlemmer på forsikringsområdet (skade, eierskifte og person), jf. bransjenormen etablert av Finansnæringens fellesorganisasjon, med det formål å bidra til en høy grad av etterlevelse av nemndas avgjørelser.

Forslaget kan sees i sammenheng med Banklovkomisjonens utkast til finansforetakslov § 13-21 (NOU 2011:8), som blant annet foreslår en lovfestet rett for partene til å bringe en sak inn for en bransjeopprettet klagenemd, selv om finansforetaket ikke har sluttet seg til nemnda.

Statens pensjonskasse stiller seg positiv til høringsforslaget.

Brev til Finansdepartementet fra Statens pensjonskasse
Tema: Høring – Dekning av rettskostnader etter nemndsuttalelser
Dato: 5. september 2012

1. Om forholdet til tvisteloven

Spørsmålet om dekning av saksomkostninger i disse tilfellene ble behandlet av tvistemålsutvalget i Ot.prp. nr 51 (2004-2005) om lov om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven) side 283 – 284. Det ble der lagt til grunn at reglene om saksomkostnader (nå tvisteloven § 20-2) gir nødvendig fleksibilitet i forhold til dette spørsmålet. Dette ble også støttet av høringsinstansene, herunder Forbrukerrådet, som uttalte at det så positivt på utvalgets forslag og vurderinger på dette punktet. Forbrukerrådet pekte blant annet på at det i slike saker noen ganger har engasjert seg til støtte for forbrukeren og overtatt det økonomiske ansvaret for dennes saksomkostnader.

I sitt lovforslag til finansforetakslov (NOU 2011:1) valgte også banklovkommissjonen å ikke foreslå nærmere regler om dette, da den mente at det allerede var ivare tatt gjennom reglene i tvisteloven § 20-2.

SPK mener at selv om tvisteloven § 20-2, tredje ledd åpner for at en part kan tilkjennes saksomkostninger på tross av at saken ikke er vunnet, vil det alltid være en risiko for forbrukeren for ikke å få medhold i et slikt krav. Terskelen for å anlegge en sak for domstolene vil høyst sannsynlig da likevel være høyere enn dersom den foreslåtte regelen innføres.

2. Om SPKs erfaring med Finansklagenemndas regel om saksomkostninger i forsikringssaker

SPK er ikke medlem av Finansnæringens fellesorganisasjon, men er frivillig tilsluttet Finansklagenemndas klageordning, i saker som gjelder krav etter yrkesskadeforsikringsloven eller bilansvarslova. Antallet saker som blir klaget inn for Finansklagenemnda varierer fra år til år, men har de siste 8 årene ligget på mellom ca 10 og 40 saker pr år. SPK har siden 2007 arbeidet aktivt for å redusere antallet klager til Finansklagenemnda, blant annet gjennom oppretting av en intern klagebehandling som skadelidte oppfordres til å bruke før saken eventuelt blir sendt til Finansklagenemnda. Som et resultat av dette, har antallet klager gått jevnt nedover, fra 27 klager i 2008 til bare 8 klager i 2011.

Bransjenormens regler om at selskapene skal dekke forsikredes/skadelidtes saksomkostninger ved behandling for første instans, og ved eventuell behandling i lagmannsretten dersom det er selskapet som anker, i saker hvor forsikrede/skadelidte har fått medhold i Finansklagenemnda og selskapet velger å ikke følge nemndas avgjørelse, trådte i kraft 1. juli 2010. Etter dette har SPK valgt å ikke følge nemndas avgjørelse i to saker, og begge sakene er deretter brakt inn

Brev til Finansdepartementet fra Statens pensjonskasse
Tema: Høring – Dekning av rettskostnader etter nemndsuttalelser
Dato: 5. september 2012

for domstolene av skadelidte. I den ene saken fikk SPK medhold i retten. Den andre saken er foreløpig ikke berammet.

Etter en jevn nedgang i antall saker for nemnda, over flere år, ser SPK nå en økning i antall saker. Pr 31. juli 2012 er antallet klager for inneværende år allerede oppe i 19. Selv om tallmaterialet her er svært begrenset, kan dette tyde på at skadelidte og deres representanter nå er blitt mer oppmerksomme på mulighetene for fri sakførsel dersom de først har fått medhold i nemnda, og dermed velger å gå veien via nemnda før de eventuelt prøver saken for domstolene.

3. Om mulige økonomiske og administrative konsekvenser

Finansdepartementet peker i høringsbrevet på risikoen for at antallet klager til nemndene øker, som en følge av en bestemmelse som den som er foreslått. Dette ser ut til å stemme med SPKs erfaring, som vist ovenfor.

Departementet peker også på at en annen mulig indirekte konsekvens kan være at finansforetakene vil benytte større ressurser i hver enkelt nemndssak, for å sikre at utfallet av nemndsbehandlingen blir riktigst mulig.

SPK anser ikke disse to mulige konsekvensene for å være til hinder for å vedta den foreslåtte regelen. Som departementet peker på, vil regelen om dekning av saksomkostninger sannsynligvis ikke gjelde mange saker pr år, noe statistikken fra forsikringsklagenemndene synes å bekrefte.

At lovforslaget kan medføre en økning av antallet saker som bringes inn for nemnda vil også kunne bidra til at flere saker løses utenom domstolene. Dette ser SPK på som positivt, og det vil være i tråd med målsetningene i tvisteloven. Og at finansforetakene bruker mer ressurser på å forberede sakene for nemndsbehandling vil også være positivt, da det vil kunne bidra til riktigere avgjørelser. På områder hvor det er opprettet egne klagenemnder, er dette gjort nettopp ut fra ønsket om å forenkle klagebehandlingen og redusere antallet saker for domstolene, og det er da viktig at partene opplever løsningene nemnda kommer til som gode løsninger. For å oppnå dette er det også viktig at partene føler at de har fått mulighet til å forberede saken godt nok før nemndsbehandlingen. At finansforetakene bruker mer ressurser på å forberede saken for nemnda, vil kunne bidra til dette.

Samtidig er det viktig at en eventuell økning i antall saker for nemndene, kombinert med økt ressursbruk fra finansforetakene for å forberede sakene for nemndene, ikke øker behandlingstiden eller restansene for nemndene. Det er også viktig å sørge for at ressursbruken ikke blir unødig stor, og nemndene bør også være seg bevisst hvilke saker de velger å behandle og hvilke saker som skal

avvises på grunn av sakens kompleksitet eller på grunn av at saken ikke er tilstrekkelig opplyst.

4. Om utkast til lovbestemmelse - høringsforslaget

SPK stiller seg positiv til høringsforslaget og til at Banklovkomisjonens lovutkast § 13-21 får et nytt annet ledd, slik som foreslått i høringsnotatet. SPK stiller seg også positiv til at hovedregelen angis i lov, og utdypes nærmere i forskrift.

5. Nærmere regler om dekning av saksomkostninger

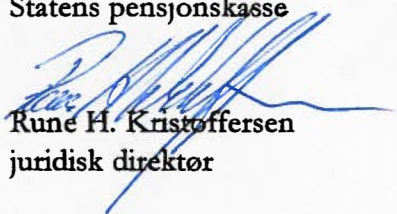
SPK anser det som viktig at reglene presiseres ytterligere gjennom forskrift. Følgende punkter fremstår som særlig viktige å presisere:

- Det er foreslått at det er kostnadene ved rettens behandling av **”det rettslige temaet som var gjenstand for nemndsbehandlingen”** som skal dekkes.
SPK støtter dette. Det er imidlertid viktig at det presiseres hva dette innebærer. Formuleringen kan føre til tvist om i hvor stor grad saksomkostningene skal dekkes, i saker hvor nemnda bare har tatt stilling til deler av saken. Dette vil være særlig aktuelt i erstatningssaker, hvor spørsmålet som bringes inn for nemnda ofte bare gjelder deler av ansvarsgrunnlaget (for eksempel om det foreligger en arbeidsulykke i yrkes-skadesaker), men ikke spørsmålet om hvorvidt det foreligger årsakssammenheng mellom dette og skaden. Dersom saken deretter bringes inn for retten vil det kunne oppstå tvist om hvorvidt selskapet også skal dekke saksomkostningene knyttet til spørsmålet om årsakssammenheng, ettersom det som regel vil være nødvendig å få fastslått at slik foreligger, for at selskapet skal bli erstatningsansvarlig. Skadelidte kan hevde at dersom ikke de totale saksomkostningene dekkes i disse tilfellene, så vil retten til å få dekket saksomkostningene fremstå som illusorisk, ettersom denne delen av saken ofte er den mest ressurskrevende. SPK mener at det er viktig at dette ikke blir et eget tvistepunkt i disse sakene, og at det derfor avklares i forskrift hvor langt plikten til å dekke saksomkostningene skal gå i disse tilfellene.
- Det bør også være et vilkår at det bare er saksomkostninger knyttet til **det rettslige temaet som faktisk var begjært behandlet av nemnda**, som skal dekkes. SPK har i enkelte tilfeller sett at nemnda har gått ut over mandatet gitt av partene, og behandlet spørsmål som ikke var tilstrekkelig opplyst for nemnda.

Brev til Finansdepartementet fra Statens pensjonskasse
Tema: Høring – Dekning av rettskostnader etter nemndsuttalelser
Dato: 5. september 2012

- Det bør være et **vilkår at stevning tas ut innen en viss frist** etter nemndas avgjørelse, for eksempel 6 måneder.
- Det bør presiseres at det er ”**rimelige og nødvendige omkostninger**” ved etterfølgende domstolsbehandling som skal dekkes, slik det er gjort i bransjenormen punkt 4.
- Det bør også presiseres at saksomkostninger dekkes i **henhold til tvistelovens regler**, og finansforetaket må kunne kreve at retten skal ta stilling til saksomkostningenes størrelse.

Med vennlig hilsen
Statens pensjonskasse

Rune H. Kristoffersen
juridisk direktør

Rachel Husebø Chambenoit
avdelingsleder

Kopi: Administrasjonsdepartementet.